

דב בן-מאיר

**יעדים לישראל וליהדות העולם
לקראת שנת המאה ליסוד המדינה**

תוכנית ישראל 2048

נובמבר 2008

פרולוג

בחודש פברואר 1948, נשלחתי על ידי הקיבוץ שלי, מעין-ברוך, שהיה אז ישוב ספר ומגויס כולו לשירות הצבאי – לקורס מפקדי הכיתות של מה שהיה כבר אז- צה"ל בדרך. הקורס נערך בשפיה. למדתי בקורס בין היתר, כי כאשר אתה מוביל סיור אליים בשטח האויב ואתה נתקל במארב – הדבר המידי שאתה צריך לעשות הוא להסתער על האויב, וזאת למרות הסיכון של אבדות לנוכח יתרונו.

מאז הפנמתי עקרון זה במהלך כל דרכי הפוליטית, היינו: שהדרך להיחלץ ממצב קשה, מייאש וחסר סיכויים לכאורה – הוא להציב יעדים חדשים, לחתור לקראתם ולהלהיב ולסחוף את האחרים עמך אל עבר אותם היעדים.

כך עשה הרצל כשכתב את "מדינת היהודים" וסחף את העם היהודי לכיוון של מאמץ עצמי של היחלצות מהגלות והקמת מדינה משלו.

כך עשה דוד בן-גוריון, כשהציב את היעד המעשי של הקמת המדינה והפיכתה לאור לגויים, וסחף עמו ישוב קטן של 650 אלף נפש למערכת גבורה עילאית ב-1948; וכדי לבססה, לאפשר את שיקומה מחורבות המלחמה ואת יכולתה לקלוט מיליוני עולים – לא היסס לקחת כספי שילומים מרוצחי יהודים, וזאת אל מול התנגדות עזה מימין ומשמאל.

השאלה החמורה הניצבת עתה בפנינו היא כיצד לחלץ את העם היושב בציון מהמרה השחורה האופפת אותו, מהייאוש שהוא מפגין כלפי המערכת הפוליטית, ממריבות הפנים המיותרות וחסרות התוחלת, מהציניות של הדור הצעיר ומההרגשה שהצינונות מצתה את עצמה, השיגה את יעדיה ומעתה "איש לאוהליך ישראל".

זאת ועוד: כפי שיפורט להלן, המחבר משוכנע ועומד להוכיח כי ישראל צועדת לקראת הכרה מצד שכנותיה ומצד העולם המוסלמי, וכי לא ירחק היום שישראל תשכון לבטח ובשלום במזרח התיכון. תקווה זו, עם כל האופטימיות שלה חופנת בתוכה גם בעיה מאד חמורה: כיצד תצליח מדינה בת 6 מיליון יהודים, להמשיך ולהתקיים כמדינה יהודית ולשמור על שפתה, מורשתה, תרבותה וכושר היצירתיות שלה – בתוך ים של מיליוני

ערבים דוברי השפה הערבית העתיקה ונציגי המורשת הערבית. מן הראוי לזכור שהתרגום ללטינית של המורשת והמדע הערבי, על ידי מאות מתורגמנים יהודים בתקופת הזהב בספרד, איפשר לאירופה להיחלץ מהפיגור שאיפיינ אותה ולהפוך למושלת העולם במשך 500 שנה.

הדאגה שלי ליכולתה של החברה היהודית בארץ-ישראל להתקיים מחולייתה בעולם ערבי שמקבל אותה ואולי גם מחבק אותה ואת יכולותיה לתרום לקידומו, מקורה בהכרה שיש כנראה מידה מסוימת של אמת בדעה הטוענת כי עם ישראל השתמר לאורך הדורות לא רק בגלל ייחודו הפנימי והסתגרותו הדתית והתרבותית, אלא גם בגלל אי התקבלותו על ידי העמים שבתוכם ישב. ואילו בכל אותם המקרים בהם הושיטו העמים את ידם לקבל את היהודים בתוכם כשווי-זכויות, הסתיימו הדברים באובדן חלקים נכבדים מהעם עקב התבוללות:

- כך קרה לבני ישראל עם בנות מואב בבעל פעור.
- כך קרה לגולי בבל שהביאו עמם נשים נוכרית לרוב.
- כך קרה ליהודי גרמניה וצרפת בתקופת ההשכלה.
- וכך קורה היום בכל ארצות מערב הפתוחות בפני יהודים: התבוללות ואובדן חלקים חיוניים של העם היהודי.

ספרו של פיליפ רוט, "תלונתו של פורטנוי", המסביר מדוע חתן יהודי הוא מוצר מבוקש על ידי כל נערה נוצרייה - מעמיד לפתח עתידו של העם היהודי את שאלת ההשתמרות שלו בתוך עולם פתוח ומשתנה. סכנה דומה תעמוד לפתחו של העם היושב בציון לנוכח הדומיננטיות המספרית והמונוליתיות המסורתית והתרבותית של העולם הערבי, כשיפרוץ השלום המלא.

מזרח תיכון חדש

סיסמתו של הנשיא שמעון פרס לפני שני עשורים בדבר התהליכים המובילים לקראת היווצרותו של מזרח תיכון חדש, בו מתפקדת מדינת ישראל כחברה שוות זכויות, הולכת ולובשת עור וגידים – למרות כל החששות ולמרות כל הסכנות בעין הניצבות עתה בפני כל בר דעת בתחומי מדיניות החוץ והביטחון.

נכסי צאן הברזל של הקיום הישראלי

- רעיון הקמתו של הכור האטומי בדימונה (ע"פ פרסומים זרים), שהפיק ומפיק עבורנו את נשק יום הדין, הפך למגן האולטימטיבי על עצם קיומה של ישראל.
- רעיון הקמתה של התעשייה האווירית והרחבת הפעילות של רפא"ל יצרו מסד איתן להבטחת ביטחוננו ללא תלות בזרים, זאת למרות הרמיזות העבות שליוו את המעשה ושכינו אותו פיל לבן.

- וגם הסיסמה של "מידוע המדינה", אותה הטיל שמעון פרס לחלל עולמנו ושנתקבלה בספקנות כה רבה, ראו מה שהיא עשתה לכלכלת ישראל: היא הכניסה אותה לקבוצת שלושת המדינות המובילות בעולם בתחום ההיי-טק. עכשיו כבר איש אינו מרים גבה כשמצביעים על הננו-טכנולוגיה שתשלוט בעתיד הלא רחוק בעולמנו.
- ועתה אני מגיע לסאגה המדינית שהחלה בהסכם השלום עם מצרים ובהסכם לונדון (1987) עם המלך חוסיין. למרות שטיוטת ההסכם האחרונה נדחתה על ידי ראש הממשלה דאז – יצחק שמיר, הניח הסכם זה את היסוד של אימון אישי הדדי, שאיפשר בהמשך הדברים את כינוסה של ועידת מדריד ב-1991 ואת חוזה השלום עם ירדן (בשנת ____).
- ומכאן, להסכמי אוסלו המושמצים. שכן יש לזכור כי הסכמים אלה הם שאיפשרו למנהיגות פלסטינית מעורערת כפי שהיא בינתיים, להתגבש (אם כי בקשיים רבים) ולאפשר לנו לראשונה לדבר עם נציגות כזאת בגובה העיניים ולא דרך הכוונת של הרובה. האפקט החשוב ביותר של הסכמי אוסלו הוא בהבאת צמרת שלמה של מפלגת הליכוד, זאת קבוצת הנסיכים המפורסמת, לאמץ את המצע של מפלגת מרץ לגבי הפתרון של הקמת שתי מדינות לשני העמים. יש לחכות בסבלנות עד אשר הפרויקטים הכלכליים הרבים, המפורטים להלן – יבשילו ויאפשרו צמיחה פלסטינית שתביא ליישוב מאות אלפי פליטים ולהרגעת עוצמתו של הויכוח הפוליטי.
- שכן זאת יש לזכור, שיתוף פעולה כלכלי אזורי כפי שהתפתח באירופה, והמפורט להלן, מהווה תרופה בדוקה להקטנת עוקצו של הלהט הלאומני, ומביא לויתורים גדלים והולכים של הייחוד הלאומי לטובת שיתוף פעולה מדיני וכלכלי.
- ההתפתחות הכלכלית המפורטת להלן תיתכן רק לאחר חתימת הסכם שלום סופי עם הפלסטינים, לפיו יוחזרו מרבית השטחים למדינה הפלסטינית ויוסכם על חלוקת ירושלים לפי מתווה קלינטון. התוכנית הכלכלית לפיתוח הערבה המפורטת להלן תיתן גם את הפתרון לקליטת אותם פליטים פלסטינים שירצו לחזור למולדתם, שכן ייווצר מקום קליטה חדש וגדול בכל הגדה המערבית, בכך תיפתר גם בעיית "זכות הנשיבה".
- במידה שהפלסטינים ישכילו להסדיר ביניהם את המחלוקת שהביאה לניתוק רצועת עזה ויחברו למחנה השלום, ניתן יהיה להפוך את האזור לסינגפור שנייה. שכן יש לזכור כי על 340 קמ"ר של הרצועה יושבים 1,2 מיליון איש, בעוד שעל שטח של 642 קמ"ר של סינגפור יושבים 4.3 מיליון תושבים. היינו שאפשר יהיה בעתיד

להגדיל את הצפיפות של רצועת עזה אפילו פי שלושה, ולנצל את כוח האדם המשכיל שלה (למעלה ממצצית האוכלוסייה היא למטה מגיל 20) להקמת אימפריה של היי-טק שתתחרה עם טייואן ודרום קוריאה.

- במקביל יהיה הכרח לחתום על הסכם שלום עם סוריה שיבטיח את החזרת הריבונות הסורית על רמת הגולן, עם אפשרות (אומנם לא הכרחית) לחכור את הרמה למשך 50 או 100 שנה. הוספתי את ההסתייגות הנ"ל, כיוון שלאור תוכניות הפיתוח המפורטות להלן, השאלה הזו תהפוך לשולית לנוכח היתרונות העצומים שהפיתוח האזורי יעניק לכולם כולל מתיישבי הרמה.
- ההסכמים עם הפלסטינים ועם הסורים, יאפשרו את קבלת התוכנית הסעודית, לפיה כל מדינות ערב יכירו בישראל, בזכותה להתקיים באזור כמדינה יהודית, ויפתחו עמה דף חדש של שלום ושיתוף פעולה כלכלי, מדיני וחברתי. (כאמור דווקא בנקודה זו טמונה סכנה ליכולתה של ישראל לשרוד כמדינה יהודית, כפי שעוד יוסבר להלן.)

תוכניות שיתוף הפעולה הכלכלי

- התוכנית הראשונה שמצויה למעשה בשלבי תכנון מתקדמים (של הבנק המרכזי, של ממשלות ירדן וישראל ושל משקיעים פרטיים כמו תשובה ואחרים) הוא חפירת התעלה מים סוף לים המלח, אשר תהפוך את הערבה הישראלית והירדנית ודרום הגדה המערבית - לגן פורח ומיושב בצפיפות: מיליון מתיישבים חדשים, מיליארד מ"ק של מים מותפלים, 750 מיליון מים שיוזרמו להחזרת ים המלח לתפארתו, אלפי מגה-ואט של חשמל - יניחו את היסוד לאזור חקלאי, תעשייתי ותיירותי, ומה שחשוב עוד יותר - לשוק ירדני-ישראלי-פלסטיני משותף.
- במקביל יחלו לפעול אזורי הייצור והסחר ברחבי הגדה המערבית שחלקם כבר נמצא בהקמה, כל אזור במימונה של מדינה אחרת: אזור אמריקאי, טורקי, יפני וגרמני.
- הקמת מסגרות כאלה תיצור תנועה סיבובית שתתחיל לסחוף לתוכה את הארצות השכנות בראשן נסיכויות מפרץ הפרסי וסעודיה, שירצו להיות שותפות במימון הפרויקט הזה ובהנאה מהפירות שהוא יניב. סוריה, לבנון ואף עיראק בלבושה החדש, ירצו אף הן ליהנות מהתמורה האדירה.

- תוכניות הפיתוח המפורטות להלן יקיפו את מדינות האזור בתנועת מלקחיים, ויצרו תלות מלאה שלהן במידה שירצו ליהנות מפירותיהן. כתוצאה מכך הן יכריחו כל אחת מהן לשתף פעולה עם שכנותיה ולקיים את השלום:
 - (1) להשתתף במוביל המים – **מוביל השלום** מטורקיה דרך עיראק, סוריה, לבנון, ירדן ישראל וחצי האי סיני (שם יוכלו המצרים ליישב כ-5 מיליון בני אדם);
 - (2) **לחשמל את כל המזרח התיכון** במערכת חשמלית אחת, שעיקר מקורותיה יבואו מרובות המגה-ואט שתייצר התעלה מים סוף לים המלח.
 - (3) מדינות כמו סוריה, לבנון ומצרים יוכלו ליהנות יחד עם ישראל **מהמוביל הימי מטורקיה**, המתקרב כבר עתה לסיום תכנונו – של מים, חשמל, נפט, גז וקומוניקציה – לאורך חופיו המזרחיים של הים התיכון.
 - (4) **ישוב 5 מיליון חקלאים ועובדים מצריים בחצי האי סיני**, ישחרר הרבה מהלחץ הפנימי המוזן על ידי האחים המוסלמים; יאפשר פתיחת רצועת עזה למצרים ללא חשש של האחרונים להצפתה במהגרים פלסטינים; ויקים אזור אזרחי מיושב החותר לצמיחה כלכלית במקום לעימותים טרוריסטיים.
 - (5) **הפעלת הבנק למזרח התיכון** תופקד בידי מצרים, ועלינו הישראלים תהיה מוטלת המשימה לעשות את צעדינו בצניעות ובאיפוק ולא לפגוע (כפי שזה קרה בוועידת קזבלנקה) בכבודן של המדינות המצטרפות ובראש ובראשונה לשמור על מעמדה המוביל של מצרים.

והרי לפנינו "מזרח תיכון חדש" (שזכה לכל כך הרבה בוז ולעג), כשיסודותיו הולכים ומתגבשים לנגד עינינו. חזקה עליו שהוא ידחק לשולי ההיסטוריה את סיסמת "דין אסלאם בחרב" של קיצוני האסלאם. ואני מרשה לעצמי לומר דבר נבואה: עימות הציוויליזציות בין המזרח המוסלמי לבין המערב הנוצרי-יהודי, החל כאן בארץ ישראל, וחזקה עליו שיגיע לסיומו המוצלח – כך יש לקוות, **גם כן כאן**, במסגרת של שוק מזרח תיכוני מאוחד, המהווה שותף שווה-ערך למערכות הכלכליות האחרות בעולם, והמבטיח רמת חיים גבוהה לעשרות מיליוני אדם.

יקצר כאן המצע מלהרחיב את הדיבור על ההשפעות שתיגזרנה מהתפתחות כזאת – על אירן השואפת להגמוניה אזורית ולהשתלטות שיעית על המזרח הסוני, על רוסיה החותרת לחזור ולעלות לפסגת הכוחות המנהיגים של העולם, ואף על כיוון התפתחותם של שני הענקים המתעוררים: הודו וסין.

מצאתי לנכון להתרכז בחזון פיתוחו של המזרח התיכון, כדי לצעוד עוד צעד קדימה ולהפנות את הזרקור אל עבר עצמנו ואל עתידנו כאן באזור.

אתגר השלום וההתקבלות באזור

כאמור, השאלה הקיומית היא כיצד תשמור ישראל על צביונה הייחודי – בשפה, בתרבות, בהשכלה ובמדע – לנוכח מאות מיליוני ערבים המושיטים לה יד לשלום והמקבלים אותה לתוכם כחלק בלתי נפרד של האזור המתחדש. או במלים אחרות כיצד תמשיך ישראל להתקיים כמדינה יהודית בעלת ישות נפרדת, בתנאים של שלום והתקבלות, של גבולות פתוחים ומעטפת מכס משותפת.

כדי לענות על שאלה גורלית הזאת, אני מרשה לעצמי להתוות להלן תוכנית זינוק ישראלית, האמורה להביא את המדינה בשנת המאה לקיומה (2048) למדינה בעלת עשרה מיליון יהודים. מספר כזה לעניות דעתי יאפשר למדינה להתפרנס מחולייתה ולייצר את כל הרכיבים הכלכליים, המדיניים והתרבותיים שיהיו דרושים לשם כך.

וקיים גורם חשוב נוסף, שכבר אוזכר לעיל, להצדקת התוכנית העומדת להיות מוצגת להלן, והוא: המצב הפנימי של ישראל. תחילה אומר זאת: חלק נכבד מהמשבר החברתי העובר עתה על ישראל, מקורו דווקא בהצלחת הרעיון הציוני שהביא להקמת הריבונות היהודית הגדולה ביותר שהייתה אי פעם לעם היהודי. ההרגשה של רבים כי הגענו אל המנוחה והנחלה, מביאה להתפרקות מסוימת מאחריות לאומית וחברתית; הוסיפו על כך את הגורמים המאיימים כמו: האיום האירני, השחיתות השלטונית, הפשע המאורגן, המאבק הבלתי פוסק עם העם הפלסטיני, ההתכנסות ההולכת וגדלה של רכיבים גדולים של האוכלוסייה לתוכם פנימה וההסתלקות מאחריות לאומית כוללת.

וכאן אני חוזר על דברי הפתיחה של הרצאה זו, על הצורך להסתער לעבר יעדים חדשים שהצורך להגשימם יחייב גישה לאומית חדשה, יעניק חזון מחודש ומלהיב ויעורר את הנכונות להיחלץ מהמצב הפנימי הרעוע מצד אחד, ולאפשר לנו להבטיח את עתידנו באזור כישות עצמאית, נפרדת, פורייה ומפרה – מצד שני.

אתגר לישראל

זה שמה של התוכנית שנועדה להגדיל את האוכלוסייה היהודית של מדינת ישראל, עד שנת 2048 – ל-10 מיליון נפש, או ביתר פירוט – להעלות לישראל מאה אלף יהודים נטו כל

שנה. כאמור זהו המספר, לדעת רבים, שיאפשר לחברה הישראלית היהודית להתקיים מחולייתה ולשמור על אופייה התרבותי והחברתי הייחודי, גם בעידן של שלום והתקבלות. וכאמור: **אתגר לישראל** היא גם הדרך הראויה לחלץ את אוכלוסיית ישראל מהאפאטיה העמוקה ומהאי-איכפתיות בה היא מצויה כיום.

כבר בימי שפוט השופטים, כאשר העם היה מופרד לשבטים ולבתי אב, היו דרושים רעיונות או מצוקות לאומיות כדי להביא את שבטי ישראל למעשה לאומי מלוכד, כמו הגנה מפני אויבי חוץ. ללא רעיון כזה הייתה מנצחת תמיד הסיסמה "איש לאוהליך ישראל!". אכן, במידה רבה מצוי עתה העם בישראל במצב של הסתגרות בנוסח "איש לאוהליך". הפרט חש שתם תפקידו הלאומי והגיע הזמן (בעיקר לנוכח הפריחה וההצלחה הכלכלית של המדינה) לעשות לביתו או לקבל נתח מההצלחה הלאומית. בעיקר לנוכח הסחר-מכר שמביא לבזבוז משאבים על הסדרים פוליטיים ולא על צרכיו האמיתיים של העם בתחומי החינוך, התרבות, הבריאות והרווחה.

הנחת יסוד של התוכנית היא כי נסתיימה התקופה של עליית המצוקה, וכדי שישראל תמשוך אליה עולים – בעיקר מהארצות המערביות המבוססות – עליה להפוך למקור משיכה בזכות איכות חיים שיש בידה להציע לבאים בשעריה:

- למיליון הישראלים ובני משפחותיהם המתגוררים ברחבי העולם – תינתן האפשרות לחזור תוך הענקת הקלות כלכליות מצד אחד והבטחה לחזרה לחיים יהודיים-ישראליים מלאים, תוך מניעת התבוללותו של הדור השני וכבר גם השלישי, בקרב האוכלוסייה הכללית – מצד שני. כך למשל ניתן להקים "צוות חוזרים" בעמק הסיליקון, בו מתגוררים עתה כ-50 אלף ישראלים. הצוות יכין בשיתוף אנשי ההיי-טק, תוכניות שיאפשרו להעביר לישראל גם חלק מהמפעלים השייכים לישראלים או שבהם עובדים ישראלים. בכל מקרה ניתן יהיה להתאים לחוזרים מקומות עבודה או הזדמנויות להקים סטארט-אפים חדשים בישראל.
- ליהודים דתיים תוצע האפשרות להצטרף אל המחנה הדתי הגדול והמגוון, החי ותוסס בתוכנו. יובטחו להם חיים יהודיים מלאים וגלויים, תוך מילוי שאיפתו של כל יהודי מאמין להיקבר קרוב ככל האפשר להר הזיתים.
- לבעלי מקצועות חופשיים, ליזמים כלכליים, לאנשי מדע, לסופרים ואמנים, לחוקרים ואקדמאים, תוצע האפשרות לקחת חלק בפיתוח חדשני וחד-פעמי של מדינה ואזור, שיהפכו מחדש לערש עולמי של תרבות וחדשנות.

- לבני הגיל השלישי האמידים, השוהים בבתים מוגנים בעיקר בארצות המערב, יוצע להעביר את הבתים (בעזרת מימון ממשלתי) לישראל, כשהפנסיה שלהם מכסה את עלות שהייתם כאן על כל היתרונות שבחיים בתוך חברה יהודית פתוחה ואינטנסיבית.
- לנוער היהודי יוצע לקחת חלק בבנינו של המזרח התיכון החדש, להשתלב בו, וליצור גשרים חדשים ונוספים בין מזרח ומערב – של סימביוזה בין תרבות המזרח העשירה לבין הטכנולוגיה המערבית המפותחת.

אולם כל האפשרויות הללו ודומותיהן, יזכו לתשומת לב ולהענות בתנאי אחד: שמדינת ישראל אכן תהיה מוקד של משיכה, תציע עלייה באיכות החיים, תעניק טעם חדש לחיים היהודיים ותציב את ישראל בחזית הקדמה העולמית.

החידוש הגדול ביותר בביצוע הרעיון הזה תהיה העובדה שהוא יחדל מלהיות יעד בלעדי למינהלים ביורוקרטיים שיופקדו על ההעלאה והקליטה, אלא שבקידמת העשייה ובתמיכת המנגנונים הללו, יופקד מפעל העלייה בידי משפחות וארגונים מתנדבים, שיטפלו אישית בכל משפחה עולה. במקביל כל קהילה ישראלית (עיר, מושבה, קיבוץ, מושב וכן ארגונים כמו צה"ל, המשטרה, לשכת עורכי הדין, מועדוני רוטרי, ארגוני נשים, וכן מפעלים גדולים) תקים בתוכה קבוצת קליטה מתנדבת, בהתאם לנהלים המפורטים בהמשך הדברים.

יישומן של משימות אלה יחייב היערכות פנימית חדשה, שתחזיר את הרוח הישראלית לכל עיר, עיירה, קיבוץ ומושב במדינה. וכשם שבעבר ידענו לגייס בני מושבים לעזרת המושבים החדשים; לגייס מתנדבים להוראת הלשון וראשית דעת על המדינה; לבצע את תוכנית שיקום השכונות ולהקים אזורי התיישבות חדשים ופוריים כמו חבל לכיש וחבל התענכים - כך גם התוכנית החדשה תהיה חייבת לאחוז בקרני המלנכוליה הלאומית הנוכחית ולהניפה לקראת מאמץ מקיף וכולל – של הפיכת ישראל למדינה מושכת המעניקה משמעות לחייו של כל פרט ולחיייה של כל קהילה יהודית בכל פינה בישראל. מה שכן דורש עיון ודיון מעמיקים, היא הצלע השנייה של המשוואה: הדאגה להמשך קיומו של העם היהודי בתפוצות. דאגה זו באה לידי ביטוי בתוכנית הקרויה:

אתגר לעם היהודי

תוכנית האתגר לעם היהודי מורכבת משני חלקים:

- מאמץ לשימור העם היהודי ברחבי העולם, עצירת ההתבוללות וחיזוק קשריו עם השפה והמורשת היהודית.
- יצירת תנאים לעלייתם של 100 אלף יהודים בממוצע לשנה מרחבי העולם לישראל במשך 40 שנה.

א. שימור העם היהודי

מדינת ישראל, בשיתוף עם מוסדות התרבות והחינוך שמקיימות הקהילות היהודיות בעולם, עם ארגוניהן המסועפים ועם ראשי הקהילות עצמן – יפתחו תוכנית מקיפה ובת-קיימא להרחבת החינוך היהודי לדור הצעיר, החינוך למבוגרים וללימוד השפה העברית והמורשת היהודית והישראלית – בכל קהילה יהודית בעולם.

מדינת ישראל תישא בעיקר העול של התוכנית, על ידי שיגור מורים ומדריכים, מרצים וצוותים אמנותיים לקהילות השונות; היא תפתח תוכנית, בשיתוף הקהילות היהודיות מקומיות, לשילוב נושאים בתחומי הדת, המורשת, הספרות והלשון העברית בתוכניות הלימודים של אוניברסיטאות וקולג'ים; היא תפעל להכנת עזרי לימוד בצורה של ספרים, דיסקטים, אתרים באינטרנט – בתחומי הלימוד הרלבנטיים לבתי ספר יסודיים ותיכונים; היא תתגבר את פעילותו של ארגון "הלל" לחיזוק שיתוף הפעולה והקשר עם סטודנטים יהודים במכוני הלימוד הגבוהים; היא תפתח מערכת מסועפת של ביקורים בישראל בנוסח "תגלית" גם למבוגרים; היא תדאג לתרגם את מיטב הספרות והשירה העבריים לשפות המדוברות בקהילות השונות (בעיקר לאנגלית, ספרדית, צרפתית ורוסית) ולהוצאה לאור של מוסיקה ישראלית ויצירות אמנות ישראלים; תהיה דאגה מיוחדת לפיתוח אתרים באינטרנט בהם יוצגו סרטים ותוכניות תרבות ישראליות ברחבי העולם.

מדינת ישראל על מוסדותיה החינוכיים והמדעיים, תגביר את שיתוף הפעולה עם מוסדות החינוך הגבוה היהודיים ועם פקולטות ללימודי היהדות והשפה העברית באוניברסיטאות הכלליות בעולם; ייערך מפקד של אנשי מדע יהודיים על מנת לקשור אותם אישית ופרטנית למקביליהם בישראל - הן לשם החלפת ידע, הן לשם שיתוף פעולה מדעי והן לשם בדיקת האפשרויות לעלייתם לארץ.

הנציגות של העם היהודי ליד מוסדות או"ם, המבוצעת עתה על ידי נציגי הקונגרס היהודי העולמי- תחזק, כדי לקדם נושאים הקשורים ליהדות ולהבטחת שילובה של המורשת היהודית במכלול התרבות העולמית (בעיקר במסגרת אונסקו).

מדינת ישראל תכריז על **פרס הרצל** בינלאומי, שיעניק כל שנה 10 פרסים בני מיליון דולר כל אחד למדענים, לאנשי רוח ולמדינאים מצטיינים בעשרה תחומים:

(1 תרומה לשלום ישראלי-מוסלמי; 2) ספרות הקשורה לנושאים יהודיים וישראליים; (3) חקר הדת היהודית; (4) חקר ההיסטוריה היהודית; (5) חקר האנטישמיות והשואה; (6) מחקרים ייחודיים בתולדות קהילה או יישוב יהודי בתפוצות; (7) מחקרים בתולדות תנועות יהודיות ייחודיות (כגון שבתאות, השכלה, חסידות); (8) מחקרים על תרומתם של יהודים לקידום החברה האנושית; (9) מחקרים על חלקם של יהודים במלחמות, במאבקים לשחרור לאומי של עמים אחרים ובמהפכות; (10) מחקרים בנושאים הקשורים לכלכלה יהודית עולמית.

מדינת ישראל תקים לשכה מרכזית לסטטיסטיקה יהודית כלל עולמית ויעשה ניסיון להקים מרשם תושבים יהודי עולמי.

כל הפעילות הזאת תיעשה בשיתוף פעולה מלא עם הקהילות היהודיות, ותוך הימנעות מפעילות שעלולה להתפרש כהתערבות ישראלית בעניינה הפנימיים של מדינה כלשהי.

ב) העלאה שנתית של 100 אלף יהודים לישראל.

עצם הפעלתה של התוכנית לשימור העם היהודי, כפי שפורטה לעיל – תשמש מנוף רב-עוצמה לקירוב בני הקהילות היהודיות לישראל, ובעקבות כך גם לעליה לארץ. אולם לנוכח תוכנית רחבה כל כך אי אפשר יהיה להסתמך רק על כוחות האינרציה. את העלייה יהיה צורך לארגן בצורה שיטתית ויזומה. הדבר יחייב מגוון רחב של פעולות כמפרט להלן:

הבנה עם מדינות העולם

עלייה המונית של יהודים כפי שקרתה לאחר התמוטטות בריה"מ עוררה בשעתה מרירות והתנגדות מקומית, עקב התרוקנותם של ישובים וערים מהשכבה האינטלקטואלית שלהם (בעיקר בתחום הרפואה).

מדינות אחרות, כמו הודו למשל, עשויות לראות בעידוד יהודים (כמו שבט בני מנשה) לעזוב ולעלות לישראל – התערבות מיסיונרית חיצונית וכהתערבות בענייניהן הפנימיים.

מדינות הגירה, כמו קנדה ואוסטרליה, החותרות בהתמדה לייבא לתחומיהן אנשי מקצוע, אקדמאים ויזמים - עלולות לראות בפעילות היהודית תחרות וסכנה, ולערום קשיים על הפעילות בקרב הקהילות היהודיות בארצות אלה.

תידרש אפוא פעילות דיפלומטית מצד אחד, והפעלת גופים ומסגרות יהודיות לא ריבוניות מצד שני, לביצוע הפעילות ולסילוק קשיים כאלה מהדרך.

שיתוף פעולה עם הקהילות היהודיות והארגונים הארציים והבינלאומיים שלהן.

פעילות לשכנוע יהודים לעלייה מאסיבית לישראל, עלולה לעורר התנגדויות פנימיות גם של הממסדים היהודיים בתפוצות, וזאת מכמה סיבות:

- החשש מהתרוקנות הקהילות דווקא מהחלק הצעיר והפעיל כלכלית, תרבותית וחברתית בקהילה. הדבר יקטין את יכולת הקהילות לממן את צרכיהן ולהמשיך להיות גורם מוביל בקרב האוכלוסייה הכללית.
- קשיי הפרידה מהדור הזקן שברובו יישאר מאחור, ובחלקו יהיה זקוק לעזרתם הכספית של הבנים העולם.
- התנגדות המנהיגות המקומית עקב אובדן השפעתה וכוחה ועקב התרוקנות הפעילות החברתית והחינוכית בתוכה.
- התנגדות עקרונית של מנהיגים יהודים (בעיקר בארה"ב) מפני הענקת הבכורה לקהילה היהודית בישראל (בנוסח הויכוח הקדמון על הבכורה - בין התלמוד הבבלי לתלמוד הירושלמי).

איתור קשיים וסילוק ההתנגדויות

- את איתור הקשיים וסילוק ההתנגדויות הללו, ניתן יהיה לעשות במסגרת המשימה הראשונה לעם היהודי, שפורטה לעיל:
- הפסקת ההזרמה של כספי התרומות היהודיות לישראל והפנייתן למימון הצרכים המקומיים;
 - העזרה הכלכלית של מדינת ישראל לקהילות עניות בקידום החינוך והתרבות היהודיים בקרבן;
 - הידוק הקשר הבלתי אמצעי בין קהילות ויחידים עם מקביליהם המתנדבים מישראל (ראה להלן);

- דרך נוספת לריכוך ההתנגדות היהודית הפנימית, תוכל להתבצע על ידי העלאת קהילות יהודיות שלמות – קטנות או חלשות – על כל רכיביהן האנושיים (כולל בתי אבות, בתי-חולים, נזקקים ומוגבלים) לישראל. הדבר יקל על ההתנהלות הכספית והארגונית של הקהילות הארציות ובעקבות כך גם יקטין את התנגדותן העקרונית למפעל העלייה.
- לצורך זאת נהיה חייבים להקים מסגרת כל-עולמית לכל הארגונים היהודיים באשר הם שם, כדלקמן:

הבנה עם נציגויות העם היהודי: הבינלאומיות והלאומיות

יהיה צורך להגיע להבנה עם הנציגויות הללו, ולהקים יחד עמן מסגרת-אב שתכלול את כולן: הפדרציות היהודיות הארציות, הארגונים היהודיים הבינלאומיים (ג'וינט, בני ברית, אורט ודומיהם); את הארגונים היהודיים הארציים כמו The American Jewish committee; את הפדרציות העירוניות בכל מדינה; את המערכת הרבנית על הסתעפויותיה; את הקונגרס היהודי העולמי, את הקונגרס הציוני על מפעליו (הסוכנות היהודית, קרן היסוד וקרן הקיימת); את הלובי היהודי בארה"ב וכן מוסדות וארגונים נוספים שתהיה הצדקה רעיונית וארגונית לצירופם.

למסגרת האב הזאת יותאמו מסגרות ביצוע שיתגייסו, יחד עם הצד הישראלי, הן להגברת הפעילות לשימור העם היהודי (כפי שפורטה לעיל) והן לנתינת יד להצלחת פעולת ההעלאה של 100 אלף יהודים לשנה מרחבי העולם.

• **יצירת מרכז עסקים יהודי עולמי**

שיקשר בין בעלי עסקים, יזמים כלכליים ואנשי הון עם מקביליהם היהודים בארצות העולם ובעיקר בישראל, דבר שיקל על העברת עסקים בשלמותם או בחלקם לישראל או בהעמקת שיתוף הפעולה הכלכלי היהודי העולמי.

* **הקמת בנק יהודי עולמי**

הפעילות הנרחבת שפורטה לעיל עד כה וזו המתוארת בהמשך הדברים, תחייב השקעות הון עצומות, שיהיו מעל לכוחן של הקהילות היהודיות הבודדות וגם מעל לכוחה של מדינת ישראל (שתעסוק, כמפורט לעיל גם בפיתוח המרחב האזורי).

לצורך זאת יהיה מקום להקמת **בנק יהודי בינלאומי** שיהווה את הזרוע הכספית של

המפעל. הקמת הבנק תמומן ממכירת מניות לבודדים, למוסדות, לארגונים ולקהילות יהודיות וכן לגורמים פינאנסיים יהודיים, ישראלים וזרים (כדוגמת המכירה של אגרות המלווה של ישראל - הבונדס).

תהיה זאת חזרה על חזונו של הרצל שהגה את רעיון הקמתו של בנק יהודי אשר יהווה את הזרוע המממנת של חזרת עם ישראל לארצו בתחילת המאה ה-20. בכך ניצור בנק מקביל ואולי גם תאום לבנק של המזרח התיכון..

זאת ועוד: בצד הפעילות העצומה שתוארה לעיל (הן בתוכנית בנייתו של המזרח התיכון החדש, והן בחיזוקה הדמוגרפי של מדינת ישראל), תיעשה פעולה בינלאומית מקיפה (שלא כאן המקום להתייחס אליה), כדי למחוק מהמפה האזורית את מחנות הפליטים הפלסטיניים וישוב הפליטים בשטחי המדינה הפלסטינית או במקומות מגוריהם. גם פעילות כזאת תדרוש הקמת מכשירים כספיים לקליטת התרומות הבינלאומיות מצד אחד, ולמימון הפרויקטים של הבנייה והפיתוח בתוך פלסטין מצד שני. ייתכן אפוא כי בצד הקמתו של הבנק האזורי של המזרח התיכון, תידרש גם הקמתו של בנק שיקום פלסטיני.

הקמת מערכת הסברה ותעמולה עולמית

כדי להצליח בהטמעת תוכנית מקיפה ויומרנית כזאת הן בדעת הקהל היהודית והן בדעת הקהל העולמית (כדי למנוע כאמור התנגדויות); וכדי ליצור מוקד מתניע של הפעילות, יהיה צורך בפעולות הסברה ותעמולה מקיפות ורבות פנים. כיוון שהפעילות הזאת תחצה ארצות ויבשות, יצטרך המבנה שלה להיות מסועף ומתואם – כדי לטפל ולהשפיע הן בנושאים גלובליים והן בנושאים מקומיים או ספציפיים. יש להניח שפעילות בינלאומית כזאת תעורר מחדש זרמי מעמקים של אנטישמיות בנוסח הפרוטוקולים של זקני ציון, שכן לפתע יועמד העולם בפני מציאות של יהדות בינלאומית פעילה ומשפיעה, החוצה נאמנויות אזרחיות. מכון ויזנטל, הליגה נגד השמצה של בני ברית, ארגון אייפאק כמו גם האורגאנים של ההסתדרות הציונית ומשרד החוץ – כל אלה ייקראו לדגל כדי לעזור באמצעות מערכת ההסברה הבינלאומית המקיפה הזאת – להדוף את ההתקפות מצד אחד ולהביא את המסר לכל קהילה יהודית ולכל יהודי באשר הוא שם – מצד שני.

הצד המעשי של ביצוע התוכנית

א. בישראל

תידרש היערכות ישראלית פנימית, שתגייס את העם כולו למבצע הקליטה (ובכך תושג גם המטרה שפורטה לעיל; כיצד לחלץ את העם מהדכדוך הלאומי). להלן, בקיצור נמרץ עיקריה:

- בשלושה מעמדים חגיגיים נפרדים (בכנסת, בממשלה ובמשכן נשיאי ישראל) יוכרז על התוכנית ויתוו עיקריה.
- תוקם רשות קליטה עליונה, בראשותו של ראש הממשלה, ובה נציגים מכל הגופים העיקריים שיירתמו למפעל.
- ייערך מפקד של אזרחים אשר יביעו את רצונם להיות "קולטי עלייה". אלה יעברו קורסי הכשרה מיוחדים ויירשמו בספר הקליטה בהתאם לאפשרויות, ליכולות ולהעדפות שלהם בתחום הקליטה.
- במקביל תהיה פנייה לכל עיר, מושבה, מושב, וקיבוץ להקים ועדות קליטה, אשר יערכו מפקד פנימי של יכולת הקליטה של כל ישוב בתחום הדיור, ילוו כל משפחה עולה שתגיע אליהם, ידאגו להבטחת מקומות עבודה, הבטחת מקומות לימוד לצעירים ומקומות להוראת השפה העברית והידע על המדינה.
- בצורה דומה יתבקשו ארגונים ארציים שונים כמו: בני ברית, רוטארי, וכן ארגונים כמו לשכת עורכי הדין, משטרת ישראל, צה"ל, הסתדרות העובדים, הסתדרויות מקצועיות (מהנדסים, רואי חשבון, התאחדות הקבלנים, התאחדות התעשיינים, ארגון בעלי המלאכה), להכין תוכניות קליטה משלהם.
- האוניברסיטאות, המכללות ומכוני המחקר וכן ארגוני הסטודנטים - יקשרו קשרים עם ארגונים יהודיים מקבילים, ועם ארגוני הסטודנטים היהודיים באקדמיה, כדי להכין את הקרקע לקליטתם במוסדות הישראליים תוך הכנת תוכניות לימוד מיוחדות בשפות השונות, בהתאם למספר המועמדים.
- כל אלה ירוכזו ויועברו לרשות העליונה לקליטה.
- מוסדות כמו הביטוח הלאומי, קופות החולים, שירותי הרווחה, ארגונים מתנדבים – כמו האגודה למלחמה בסרטן, ארגוני העיוורים והחרשים, מיח"ה או ניצן – יקבלו על עצמם לקלוט ולהדריך עולים נכים ולאפשר להם להיקלט בקהילה.

עקרונות הקליטה

- **הקליטה תהיה אינדיבידואלית!** איש מהעולים לא יפגוש בדרך קליטתו אנשי מנגנון קולט.
- כל עולה ילווה מיום הגיעו ארצה על ידי **קולט מתנדב**.
- קהילות שלמות שיעלו ייקלטו על ידי חברי מועצת העיר, המועצה המקומית (או האזורית) או ועד היישוב – כאשר לכל אחד מהם תוצמד (נוסף על הפעילות העירונית הכללית) משפחה קולטת. כלי הביצוע של הרשות המקומית (מחלקת החינוך, מחלק הרווחה, מחלקת בנין ערים, מחלקת הבריאות, מחלקת התרבות והספורט וכו') יופעלו, כל אחד בתחומו להבטחת הצלחתה של הקליטה.
- **הקולט המתנדב** או אנשי המחלקה העירונית הרלוונטית, יהיו אלה שיקבלו עליהם (בתמיכת רשות העלייה) את הטיפול בכל צרכיו הראשוניים של העולה: רישום, הוצאת תעודת זהות ודרכון, קבלת סל קליטה, קבלת משכנתה לדירה, מציאת דירה בדמי שכירות, רישום הילדים לבתי הספר, ייצוג העולה בפני מעבידים אפשריים, רישום לאולפן וכו'). בכך תיחסך מהעולה אן מקבוצת העולים הטרחה להתרוצץ בין המגננים השונים.
- הרשות המקומית בעזרתו של **הקולט המתנדב** תדאג לשלב את המשפחה העולה בקרב תושבי השכונה בה היא תתגורר, לעריכת נשפים וקבלות פנים לעולים, לסיורים להכרת העיר וכן לסיורים להכרת הארץ.

עקרונות הפעולה בקרב הקהילות בעולם

- במקביל להיערכות הארגונית הפנימית בישראל, שפורטה לעיל יוקמו זרועות עלייה בקהילות היהודיות, בדרג הארצי, בדרג של כל קהילה ובדרג של כל ארגון יהודי.
- לראשונה תיערך פנייה לכל אותן משפחות יהודיות שנרשמו בפדרציות כמי ששוקלות עלייה, ולאחר מכן תופעלנה ועדות עלייה שתפנינה לחברי הקהילה בהצעה לעלות לישראל.
- לכל **משפחה** פוטנציאלית לעלייה יוכן **תיק עלייה** ובו מירב הפרטים על בני המשפחה, גיל, מקצוע, מקום עבודה, על המצב הכלכלי, ההשכלה, על בעיות הקשורות בעלייה: מכירת הבית, מועד אפשרי לעלייה, העדפות המגורים בישראל, מקומות עבודה מועדפים, בעיות של נכות וכו"ב.

- התיקים יועברו לרשות הקליטה בישראל אשר תמיין אותם ותתאים לכל משפחה כזאת קולט מתנדב, רשות מקומית קולטת או ארגון מקצועי קולט (כמפורט לעיל)..
- לרשות הקולט המתנדב יועמד תקציב מיוחד ליצירת קשר עם המשפחה העולה עוד בתקופת שהותה במקום מגוריה בחו"ל. במסגרת זאת הוא יוכל להתחיל להכין את מסלול הקליטה ולחסוך בדרך זו התרוצצות ובזבוז זמן, לאחר שהמשפחה העולה תגיע לארץ.
- במידה שמדובר יהיה בעליית קהילה שלמה, או בהעברת בית אבות שלם לישראל, תקים רשות הקליטה צוות קליטה מיוחד שמנהלו ייסע אל הקהילה או לבית האבות, כדי להכין על המקום את כל ההסדרים שיידרשו כדי להתנתק משם וכדי להגיע בצורה מסודרת ומבוקרת לכאן.
- פעולה מיוחדת תיעשה בקרב הקהילות הישראליות ברחבי העולם. עתה לאחר שהכנסת קיבלה שורה של החלטות המזכות את העולים- החוזרים בהנחות נדיבות, ניתן יהיה ביתר קלות להביא לחזרתם של רבים. כמו כן תידרש הקמתה של מסגרת קליטה מיוחדת לבנים של ישראלים שיחליטו לעלות בלי הוריהם.

ס י כ ו ם

אלה הם עיקרי הדברים. כמובן שלבצוע מפעל אדירים כזה תידרשנה תוכניות מפורטות ועבודת נמלים ממושכת של רבבות בני אדם. כמו כן לא ניתן במסמך בן 18 עמודים לפרט את הנושא כולו. אולם אם אומנם ייקלט הרעיון ויימצאו לו אנשים המוכנים להתגייס למשימה – ניתן יהיה להכין תוכניות מפורטות לכל קהילה, לכל נושא, לכל משפחה ואדם שירצו לעלות.

דרושה לכך נכונות רבה וראייה למרחוק.

דרוש לכך חזון.

עם ישראל מסוגל לבצע מבצעים כאלה.

עלינו מוטלת החובה להובילם!!

